

КРАЩІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ЄС РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОЇ ПОЛІТИКИ – ДОРОГОВКАЗ ДЛЯ УКРАЇНИ

Наталія Бородачова

віце-президент

з питань міжнародного співробітництва

Всеукраїнської федерації споживачів «ПУЛЬС»

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ: НЕВІДПОВІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ПІДХОДАМ

- В Україні не існує де факто та де юре документу з питань державної споживчої політики, а також програми дій для реального захисту прав споживачів зі сторони держави.
- В Європейському Союзі:
 - успішно здійснена «Стратегія споживчої політики ЄС на 2007-2013 роки» із загальним бюджетом 156,8 млн Євро;
 - публічний відповідний Звіт у січні 2014 року;
 - в січні 2014 р. прийнята Консумерська Програма 2014-2020 на засадах вищевказаної Стратегії з подальшим розширенням прав і можливостей споживачів і бюджетом 188,8 млн Євро.

ЩО РОБИТИ?

- За участю громадськості розробити та публічно і прозоро обговорити Концепцію державної політики захисту прав споживачів
- На засадах Концепції розробити та затвердити Програму дій на 2016-2020 роки
- Деталізація далі

ОРГАН, ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА РОЗРОБКУ ТА ВТІЛЕННЯ СПОЖИВЧОЇ ПОЛІТИКИ

- В Україні: небажання Уряду –
 - визнати значення і роль споживчої політики в умовах ринкової економіки;
 - здійснювати державну функцію захисту прав споживачів;
 - відмовитися від фінансування за залишковим принципом.
- В Євросоюзі: Європейська Комісія –
 - фокусує свою увагу на охороні здоров'я та захисті прав споживачів, визнаючи їх нерозривний взаємозв'язок;
 - визнає вирішальну роль споживчих витрат, які становлять 56% від ВВП ЄС.
- Висновок:
НЕДООЦІНКА РОЛІ СПОЖИВАЧА БАГАТО КОШТУЄ УКРАЇНІ

НЕВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЩОДО ЗПС

- **Всі міжнародні та загальноєвропейські документи на захист прав споживачів апелюють до урядів країн та їхньої відповідальності в цій сфері;**
- **Угода про Асоціацію між Україною та ЄС:**
“ Сторони співробітничать з метою забезпечення високого рівня захисту прав споживачів та досягнення сумісності між їхніми системами захисту прав споживачів ”.

НОВІ ПІДХОДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ДО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

- Зміна акценту з можливостей виробників на потреби споживачів, що є принциповим;
- Випереджаючий розвиток тих сегментів ринку, що краще відповідають потребам споживачів;
- Споживачі є невід'ємною складовою економічного розвитку;
- Споживачі отримують гарантії забезпечення мінімального споживання за прийнятними цінами.
- Врахування інтересів виробників на умовах визначальної ролі споживача та встановлення певного балансу інтересів сторін на ринку.

«НОВІ ПІДХОДИ» ДО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ

- Делегування Урядом державної функції ЗПС Міністерству аграрної політики та продовольства (Держпродспоживслужба)
- МОЗУ МОНУ МСоцП МРРБ та ЖКХ МЕкРТ
МінІнфраструктури МінФін МЕкол. та Прир.ресурсів МінЕнерго МінІнформПолітики МВС МінКультури ... МАгроПП
- Які механізми впливу Держпродспоживслужби???

ЯКИМ ЧИНОМ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА ЗАХИСТИТЬ СПОЖИВАЧІВ?

- Складної побутової техніки;
- Фальсифікованих ліків;
- Послуг небезпечного транспорту;
- Незадовільного медичного обслуговування;
- Неаргументованих тарифів ЖКГ;
- Свавілья продавців і недобросовісних підприємців;
- Грабіжницької політики банків та ін. фінансових установ;
- Здорового навколишнього середовища;

Щодо потреб:

- Системної споживчої освіти;
- Фінансової просвіти споживачів;
- Збалансованого та реального споживчого кошика;
- ...

ЧИ ПЛАНУЄ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА:

- Розробляти державну споживчу політику;
- Реально та ефективно взаємодіяти зі споживчими ОГС (не “кишеньковими”);
- Відстоювати права та інтереси малозабезпечених споживачів, зокрема споживачів із обмеженими фізичними можливостями;
- Аналізувати чинне законодавство у сфері ЗПС, зокрема щодо вчасного відшкодування порушених прав, реального права щодо доступу до судів і досудового захисту тощо;
- Відпрацьовувати сучасні механізми ЗПС, зокрема підвищення платоспроможності більшості споживачів задля ефективності споживчого ринку, відповідного фінансування державного ЗПС;
- Оперативно реагувати на скарги споживачів;
- Звітувати перед споживчою спільнотою на засадах відповідальності та прозорості щодо дієвості “європейського вибору” у сфері ЗПС.

НЕЗ'ЯСОВАНІ ПИТАННЯ СПОЖИВЧОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ЩОДО РЕФОРМИ ЗПС

- Чому дві реформи - забезпечення безпечності та якості харчових продуктів та сфери захисту прав споживачів - поєднані в одну?
- Чому питання безпечності та якості харчових продуктів у порушення всіх міжнародних та європейських підходів визначені вищими за всю цілісну систему ЗПС, яка включає товари і послуги для споживачів всіх інших секторів економіки - охорони здоров'я, фінансових послуг, транспорту, освіти... ?
- Чому жодна структура виконавчої влади в Україні (КМУ, МЕРТ, МАПП...) не спромоглися залучити представників споживчої громадськості до планування та здійснення "РЕФОРМИ" системи ЗПС?
- Чи готові можновладці визнати недолугість та помилковість вигаданих "нових підходів", здійснених в непрозорий спосіб, що суперечать європейському вибору України та інтересам багатомільйонної громади споживачів України, та повернути на європейські рейки?

ПРОПОЗИЦІЇ СПОЖИВЧОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ ГІЛОК ВЛАДИ

- **Забезпечити участь споживчих ОГС у процесі розробки споживчої політики на всіх рівнях і стадіях (Концепція державної споживчої політики, Програма дій тощо) та в процесі реформування системи ЗПС;**
- **Здійснити вищезначене на засадах прозорості, узгодженості та зворотного зв'язку;**
- **Забезпечити публічне обговорення всіх владних рішень, які стосуються прав та інтересів споживачів, з урахуванням реально потрібного часу;**
- **Надати процесу реформи ЗПС всенародного значення із залученням спеціалістів, аналітиків та експертів різних сфер діяльності;**
- **Забезпечити реальну та виважену відповідність суспільних пропозицій та прийнятих рішень кращим практикам і цінностям ЄС, новим підходам Європейської Комісії до ефективного захисту прав споживачів.**

Дякую за увагу!

